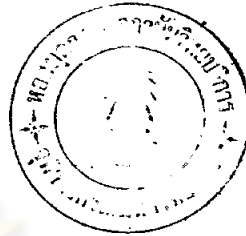

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"มีนักการศึกษาที่มีความเห็นว่า การสอนภาษาของชาติ ควรได้รับความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งในวงการศึกษานี้" ¹ ทั้งนี้ เพราะภาษาของชาตินอกจากจะเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างคนในชาติแล้ว ยังแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของชาตินั้นด้วย ทำให้คนในชาติสำนึกว่าแต่ละคนเป็นส่วนสำคัญของส่วนหนึ่งของชาติตน สำหรับภาษาไทยก็ย่อมมีความสำคัญต่อคนไทยมากที่สุด เพราะ "เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนไทยทั้งชาติ และเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ในการศึกษาเล่าเรียน ในการประกอบอาชีพ และในการปกครองด้วย" ²

เมื่อได้ประจักษ์ถึงความสำคัญของภาษาไทยเช่นนี้แล้ว การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ก็น่าจะกล่าวได้ว่าสำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนของคนไทย เพราะภาษานั้นนอกจากจะเป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาค้นคว้าวิชาการต่าง ๆ ให้กว้างขวางออกไป หรือใช้ภาษาไทยเป็นสื่อการเรียนการสอนแล้ว ภาษาไทยยังมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยอย่างไม่จบสิ้นด้วย กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญอันใหญ่หลวงนี้

¹ม.ด.บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ภาษาไทย - วิชาที่ถูกลืม (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2520), หน้า 3.

²ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, บันทึกการค้นคว้าภาษาไทย (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2514), หน้า 1.

จึงได้กำหนดให้มีการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทยทุกระดับชั้น โดยกำหนดเป็นวิชาบังคับ
พื้นฐานจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แต่อย่างไรก็ตามจากผลการค้นคว้าวิจัยในด้านการ เรียนการสอนภาษาไทย
พบว่านักเรียนส่วนมากเมื่อไม่อยากเรียนภาษาไทย โดยเฉพาะวิชาหลักภาษา¹ ที่เป็น
เช่นนี้เพราะนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทย มีความเห็นว่าเนื้อหาวิชายาก
เรียนไม่สนุก เรื่องที่เรียนซ้ำกันไม่มีอะไรใหม่ วิธีสอนของครูน่าเบื่อหน่าย ไม่มีกิจกรรม
ที่เร้าความสนใจ กระแสนวิชาหลักภาษาไทยน้อย ทั้งไม่รู้ความมุ่งหมายและประโยชน์
ของการ เรียน²

นอกจากนี้การ เรียนการสอนในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป ครูมักใช้แบบเรียนในการ
สอนเพียงเล่มเดียว การให้ทำแบบฝึกหัดมีน้อย อาจเป็นเพราะครูไม่มีเวลาเพียงพอที่จะ
ปรับปรุงวิธีสอนให้น่าสนใจโดยใช้อุปกรณ์การสอน หรือมีกิจกรรมประกอบ

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้สรุปความบกพร่องในการสอนภาษาไทยที่นับว่า
สำคัญที่สุดนั้น เป็นเพราะการขาดความเอาใจใส่ และความพยายามในอันที่จะค้นหาวิธี
สอนที่ได้ผล และการผลิตวัสดุอุปกรณ์ไม่ก้าวหน้า³ แต่การสอนวิชาภาษาไทยให้มี
ประสิทธิภาพสนุก และน่าสนใจนั้นมิใช่จะกระทำได้ง่าย ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะเนื้อหาวิชา

¹มงคลวรรณ ทองสุขโชทัย, "ปัญหาการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ของโรงเรียนมัธยมแบบประสม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 124.

²ประภาศรี สุขบรรพดี, "ปัญหาการสอนหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2508), หน้า 115.

³ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ภาษาไทย - วิชาที่ถูกลืม, หน้า 4.

หลักภาษาบางส่วนไม่ชวนสนุกและไม่น่าสนใจในความรู้สึกของผู้เรียน นอกจากนี้ วิชาหลักภาษาไทย ยังเป็นวิชาที่หาอุปกรณ์การสอนได้ยาก การนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้กับการสอนภาษาไทยยังกระทำกันไม่มากนัก ทั้งยังขาดผู้ที่จักคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ให้เหมาะสมอีกด้วย¹

เมื่อได้ทราบว่าวิชาหลักภาษาไทย เป็นวิชาที่เป็นปัญหามากที่สุดแล้ว ผู้วิจัยจึงได้พยายามที่จะคิดหาวิธีปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทยอยู่เสมอ และเห็นว่าทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้ก็คือ การนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้

อุทัย บุญประเสริฐ ก็ได้กล่าวว่า

เทคโนโลยี จะช่วยเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพทางการศึกษาช่วยให้คนเป็นจำนวนมากได้รับการศึกษาในระยะเวลาเดียวกันด้วยการมีครู หรือผู้สอนที่มีความสามารถสูง โดยการใช้วิธีการใหม่ ๆ ของเทคโนโลยีทางการศึกษาเขาช่วย เป็นการช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู นอกจากนี้เทคโนโลยีทางการศึกษายังมุ่งให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอนให้โดยผลดีที่สุด อันเป็นสื่ออันอยู่ที่สุด การลงทุนทางด้าน การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในวงการศึกษาก็จะไหลลุลงลงมาเสมอไม่ว่าจะพิจารณาการลงทุนในเชิงระยะสั้น หรือระยะยาว²

เมื่อพิจารณาถึงการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาประเภทใดมาใช้ในวงการศึกษานี้ เราต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ ปัญหาการศึกษาและความเหมาะสมหลาย ๆ ด้าน เช่นงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับได้ผลคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เทคโนโลยีทางการศึกษาที่ควรจะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ

¹พงษ์ศักดิ์ ศรีภิรมย์, "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่องเสียงในภาษาไทย สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดัตต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519, หน้า 3.

²อุทัย บุญประเสริฐ, "เทคโนโลยีทางการศึกษา," วารสารบัณฑิตวิทยาลัย 6 (มกราคม - มิถุนายน 2517) : 80-81.

การศึกษา และปัญหาการศึกษาของประเทศไทยนั้น สิ่งหนึ่งก็คือ การนำบทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) มาใช้เป็นอุปกรณ์การสอนอย่างหนึ่ง ดังที่ วิจิตร ศรีสอาน ได้กล่าวว่า "ในบรรดาวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในทางการเรียนการสอน ที่ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของเทคนิควิทยาทางการศึกษา [เทคโนโลยีทางการศึกษา] สมัยใหม่ เครื่องสอนและแบบเรียนสำเร็จรูป เป็นของใหม่ที่น่าสนใจ และอาจนำมาใช้ใน ประเทศไทยมากที่สุดประเภทหนึ่ง"¹

สุภา สุจริตพงษ์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทเรียนแบบโปรแกรมที่ชื่อว่า

...สามารถสอนเด็กให้เข้าใจรากฐานของวิชาบางวิชาได้ เป็นการแบ่งเบาภาระครูได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ยังขาดแคลนครู แทนที่ครูจะต้องสอนวิชาพวกนี้ ครูก็จะไต่ไขเวลาสำหรับเตรียมการสอนวิชาอื่น ทั้งทำให้ครูมีเวลาว่างพอที่จะเอาใจใส่นักเรียนทั่วถึงด้วย²

สุนันท์ บัณฑาคม ได้กล่าวถึงข้อดีของการใช้บทเรียนแบบโปรแกรมเพื่อช่วยในการสอนว่า

โปรแกรมการสอน [บทเรียนแบบโปรแกรม] เป็นสิ่งที่ผลิตขึ้นได้ถูกต้องตามหลักการสอนทั้งในค่านิยมและภาคปฏิบัติ เพราะก่อนที่จะผลิต จะต้องมีการประชุมปรึกษา ผู้มีความเชี่ยวชาญในหลายสาขาวิชา ช่วยกันคิดและออกแบบทำ ตลอดจนมีการทดลองใช้จนโดยลดี ก่อนนำออกไปใช้จริง ฉะนั้นจึงไม่มีปัญหาใดๆ เลยว่า โปรแกรมการสอน [บทเรียนแบบโปรแกรม] จะสอนในทุกวิชาไม่ได้ และจะไม่มีประสิทธิภาพในการสอน³

¹วิจิตร ศรีสอาน, "เทคนิควิทยาทางการศึกษา, " ประมวลบทความเกี่ยวกับ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (พระนคร : กรมวิชาการ, 2517), หน้า 123.

²สุภา สุจริตพงษ์, "Programmed Instruction," ประมวลบทความเกี่ยวกับ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (พระนคร : กรมวิชาการ, 2517) หน้า 197.

³สุนันท์ บัณฑาคม, "บทเรียนแบบโปรแกรม เรื่องการสร้างและการเขียนโปรแกรม การสอน" (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 3. (จัดสำเนา)

นอกจากบทเรียนแบบโปรแกรมจะแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ช่วยแบ่งเบาภาระในการสอนของครูแล้วยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองตามอัตราความสามารถของตน สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี เด็กเรียนเร็วก็ก้าวหน้าไปเร็ว เด็กเรียนช้าก็เรียนไปตามความสามารถ ไม่จำเป็นต้องรอให้พร้อมกัน¹ อีกทั้งยังเป็น การใช้เวลาในการสอนบทเรียนหนึ่ง ๆ เพราะผลการจากการวิจัยหลายฉบับ พบว่า Programmed Instruction สามารถสอนเนื้อหาได้มากเท่าวิธีสอนอย่างอื่นโดยใช้เวลาน้อยกว่า ดังนั้นเมื่อสามารถจำกัดเวลาสอนได้ ก็อาจใช้เวลาที่เหลือนั้นสำหรับเพิ่มเนื้อหาวิชาให้แก่ักเรียนมากขึ้นอีกได้²

ข้อดีอีกประการหนึ่งของบทเรียนแบบโปรแกรมก็คือ บทเรียนแบบโปรแกรมยังได้วางอยู่บนรากฐานทางจิตวิทยาการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1. จัดวางเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
2. เรียงเนื้อหาเป็นขั้น ๆ ตามลำดับอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เสนอเนื้อหาอย่างมีระเบียบเป็นเรื่อง ๆ ไป
4. นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างดีด้วยตนเอง
5. ใ้รู้ผลของการกระทำทันที
6. นักเรียนได้มีโอกาสก้าวหน้าไปตามความสามารถและความถนัดของตนเอง
7. นักเรียนได้เรียนรู้จากจุดที่ตนยังบกพร่องหรือเข้าใจผิดได้³

¹ วิจิตร ศรีสอาน, "เทคนิควิทยาทางการศึกษา," ประมวลคำบรรยายในการอบรมครูใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดหัวราชอาณาจักร รุ่นที่ 1 (พระนคร : กรมการปกครอง, 2514), หน้า 335.

² สมหญิง กลั่นศิริ, "การศึกษาแผนใหม่ : การสอนแบบโปรแกรม," วารสารศึกษาศาสตร์ 1 ของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร (สิงหาคม 2518) : 84.

³ คณะนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการสอนและนวัตกรรมการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2519), หน้า 137.

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าบทเรียนแบบโปรแกรมเป็นอุปกรณ์การสอนส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีทางการศึกษาสมัยใหม่ ที่ควรนำมาใช้แก้ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทย ที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาไทยได้ประเภทหนึ่ง นอกจากนี้บทเรียนแบบโปรแกรมจะช่วยเปลี่ยนบรรยากาศที่จำเจ น่าเบื่อหน่ายให้น่าสนใจขึ้น ทั้งจะลดบทบาทของครูลงจากการผูกขาดการพูดอยู่หน้าชั้นเพียงคนเดียว เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าและวิจัย โดยการทดลองสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "ลักษณะของภาษาไทย" ในระดับชั้นเทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของครูในอนาคตอีกทางหนึ่งด้วย

คำกล่าวของ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ที่ว่า "การสอนในโรงเรียนไทย ไม่ได้ทำให้นักเรียนเข้าใจ ลักษณะหรือสภาพของภาษาไทยก็มากนักเลย"¹ เป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยเลือกศึกษาและวิจัย เรื่อง "ลักษณะของภาษาไทย" นี้และในปัจจุบัน ภาษาไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีถ้อยคำใหม่ ๆ งอกงามเพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น มีทั้งการเกิดการค้น ค้นนั้นจึงต้องมีการบำรุงรักษาเหมือนชีวิตทั้งหลาย ให้เจริญงอกงาม

ดังกระแสน้ำที่ไหลเชี่ยวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่อไปนี้

... เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานั้นมีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ที่สามคือความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ

¹ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ภาษาไทย-วิชาที่ถูกลืม, หน้า

² บันทึกการเสด็จพระราชดำเนินพระราชนิพนธ์พระราชนิพนธ์เรื่องปัญหาการใช้คำไทย ในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ 29 กรกฎาคม 2505, หน้า 5.

การที่จะบำรุงรักษาภาษาไทยไว้ ก็คือความสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือ
ความหมายได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการ เรียนรู้ เรื่องลักษณะของภาษาไทย จึงเป็นสิ่งจำเป็น
อย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้เข้าใจลักษณะที่แท้จริงของภาษาไทยเราและช่วยป้องกันไม่ให้
ภาษาไทยเราเปลี่ยนแปลงไปเร็วกว่าที่ควร ในการ เรียนการสอนเรื่อง "ลักษณะของ
ภาษาไทย" ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนับว่ากล่าวถึงน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่เรื่อง "ลักษณะ
ของภาษาไทย" เป็นเรื่องที่สำคัญและน่าสนใจยิ่งในวิชาหลักภาษาไทย ทั้งนี้เพราะครุมอง
ข้ามความสำคัญของลักษณะของภาษาไทยไปนั่นเอง

บรรจบ พันธุเมธา กล่าวว่

ลักษณะของภาษาไทยเป็นอย่างไร เหมือนหรือต่างกับภาษาใดอย่างไรหรือไม่ ที่จริง
คำถามดังกล่าวนี้ เราคนไทยผู้ใช้ภาษาไทยจนชิน ไม่เคยจะนึกถามกัน แต่เมื่อถูก
ถาม ก็ต้องหยุดคิด บางคนอาจคิดไปถึงภาษาบาลีสันสกฤต ที่เชื่อกันว่าเป็นแม่ภาษา
ไม่เช่นนั้นก็นึกไปถึงภาษาจีน เพราะเคยไกลชิดกันมา มาในปัจจุบันนี้เราเกี่ยวข้องกับ
กับภาษาอังกฤษมากขึ้น ก็คงอดจะนำไปเทียบกับภาษาอังกฤษไม่ได้¹

ซึ่งเมื่อเราได้ศึกษาลักษณะของภาษาไทยเราแล้วจะพบว่า มีลักษณะ เค่นหลาย
ประการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกลักษณะที่น่าสนใจ เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย มาสร้างเป็นบทเรียนแบบโปรแกรมดังนี้คือ

1. ลักษณะของภาษาคำโดด
2. ลักษณะของภาษาไทยที่แสดงว่าเป็นภาษาคำโดด
 - 2.1 คำภาษาไทยแท้ก็เป็นคำพยางค์เดียว
 - 2.2 คำภาษาไทยไม่มีการ เปลี่ยนแปลงรูปคำเข้าประโยค
 - 2.3 ภาษาไทยถือเรื่องการ เรียงลำดับคำ เป็นเรื่องสำคัญ
 - 2.4 ภาษาไทยมีการใช้วรรณยุกต์

3. ลักษณะของภาษาไทยที่เป็นลักษณะเด่นเฉพาะ
 - 3.1 การเขียนและการอ่านภาษาไทย
 - 3.2 การใช้ตัวสะกดการันต์
 - 3.3 การใช้คำลักษณนาม
 - 3.4 คำบางคำในภาษาไทยอาจมีหลายความหมายและหลายหน้าที่
 - 3.5 การสร้างคำใหม่โดยวิธีประสมคำ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "ลักษณะของภาษาไทย" สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้น
3. เพื่อนำบทเรียนแบบโปรแกรมไปใช้กับนักเรียนเป็นการช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้เรื่องนี้ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

สมมติฐานของการวิจัย

บทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นในครั้งนี จะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90¹

วิธีการดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

1. ศึกษาวิธีเขียนบทโปรแกรมอย่างละเอียด

¹ เบื้อง กุญฑ, "การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป!" (เอกสารประกอบการเรียนวิชา Multi - Media Approach for Programmed Instruction ของนิสิตปริญญาโท สาขาโสตทัศนศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515), หน้า 124-126. (อัครสำเนา)

2. ศึกษาหลักสูตร ประมวลการสอน หนังสือแบบเรียนและหนังสือตำราภาษาไทย เรื่อง "ลักษณะของภาษาไทย"

3. เลือกเนื้อหาการสอน จักลาคับหัวข้อเรื่องที่จะเขียนบทเรียนแบบโปรแกรม

4. เลือกวิธีการ เขียนบทเรียนแบบโปรแกรมที่เหมาะสม

5. ตั้งความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของบทเรียนแบบโปรแกรม

6. สร้างแบบทดสอบ สำหรับทดสอบก่อนและหลังการใช้บทเรียนแบบโปรแกรม

7. สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมตามความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้

แล้วนำไปทดลองดังนี้

7.1 ชั้น 2 คน ทดลอง 2 ครั้ง

7.2 ชั้นกลุ่มเล็ก 10 คน ทดลอง 1 ครั้ง

7.3 ชั้นภาคสนามทดลองกับตัวอย่าง ประชากร 100 คน

8. นำผลการทดลองชั้นภาคสนามมาวิเคราะห์ ประเมินผล สรุปผลการสร้าง

และหาประสิทธิภาพของบทเรียน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. จะทำให้มีบทเรียนแบบโปรแกรมสำหรับสอนภาษาไทย เรื่อง "ลักษณะของภาษาไทย" สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. จะทำให้การ เรียนการสอนภาษาไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. จะเป็นการส่งเสริมให้มีการสร้าง และใช้บทเรียนแบบโปรแกรมในการเรียนการสอนภาษามากขึ้น

4. จะเป็นเครื่องช่วยการเรียนการสอนของครู และช่วยแก้ไขการขาดแคลน

ครู

5. จะส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับบทเรียนแบบโปรแกรมให้แพร่หลาย

ความจำกัดของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ อาจมีการคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม

คำจำกัดความของการวิจัย

1. บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) คือ "บทเรียนที่มีแผนการเรียน โดยเสนอให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามลำดับที่ละเล็กละน้อยเป็นขั้น ๆ มีการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบและบอกคำตอบที่ถูกต้องให้"¹
2. กรอบ (Frame) หมายถึงการเสนอความรู้แต่ละขั้นในบทเรียนเป็นขั้นย่อย ๆ สำหรับการเขียนบทเรียนแบบโปรแกรมในครั้งนี จะใช้อักษรย่อ ก.แทนคำว่า "กรอบ" เช่น กรอบที่ 1 จะเขียนว่า ก.1 เป็นต้น
3. บทเรียนแบบโปรแกรมรูปคำร่า (Programmed Textbook) คือ บทเรียนที่นำมาให้นักเรียนได้เรียนเอง โดยไม่ต้องง้อใช้เครื่องมือทางโสตทัศนูปกรณ์อื่น ๆ ช่วย และมักออกมาเป็นรูปเล่มเช่นเดียวกับคำร่า
4. แบบทดสอบ (Test) คือ เครื่องมือที่สร้างขึ้นไว้เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนก่อนที่จะเรียนและหลังจากเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมแล้ว
5. ประสิทธิภาพ การเขียนบทเรียนครั้งนี้ถือเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 คือ 90 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของจำนวนคำตอบที่นักเรียนตอบถูกจากบทเรียนแบบโปรแกรม 90 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของแบบทดสอบที่นักเรียนทำได้หลังจากเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม

¹Edward B. Fry, Teaching Machine and Programmed Instruction. (New York : McGraw - Hill Book Company, Inc., 1963), pp.29-31.

ถ้าผลการวิเคราะห์บทเรียนได้ถึงเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว ก็ถือว่าบทเรียนแบบโปรแกรมนี้มีคุณภาพ

6. นักเรียน ในที่นี้ หมายถึง นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 (เทียบเท่า ม.ศ. 4) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาคารหรืออุษายา จังหวัดพิษณุโลกหรืออุษายา จำนวน 100 คน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะจำกัดอยู่ภายในขอบเขตดังนี้ คือ

1. บทเรียนที่สร้างขึ้นนี้ เป็นบทเรียนแบบโปรแกรมรูปคำரா (Programmed Textbook) ที่เป็นชนิดเส้นตรงธรรมดา (Straight Forward Linear Program) และใช้วิธีการเขียนตามแบบของสกินเนอร์ คือ ผู้เรียนสร้างคำตอบเอง
2. เนื้อหาของบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "ลักษณะของภาษาไทย" สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีขอบเขตตามเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตร ปรวมลดการสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2503 และ 2518
3. แบบทดสอบของบทเรียนแบบโปรแกรมมีความมั่นคงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และมีค่าความเชื่อถือได้เป็นเกณฑ์สำคัญ
4. ตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับ ปวช. ปีที่ 1 (เทียบเท่า ม.ศ. 4) ปีการศึกษา 2520 ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาคารหรืออุษายา จังหวัดพิษณุโลกหรืออุษายา

ข้อตกลงเบื้องต้น

ตัวอย่างประชากรหรือนักเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษา ปวช. ปีที่ 1 ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาคารหรืออุษายา จำนวน 100 คน เพียงกลุ่มเดียว ผลการทดลองใช้บทเรียนอาจจะไม่ยืนยันได้แน่นอนว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกันหากนำไปใช้กับนักเรียนในระดับเดียวกันนี้ในโรงเรียนประเภทอื่น ๆ